

KONSERNETS PENSJONSORDNINGER

Konsernets selskaper har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte pensjonsordninger som tilfredsstiller krav til obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Konsernets netto forpliktelse med hensyn på ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver pensjonsordning. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarmessige gevinster og tap, samt gevinster og tap som følge av avkortning eller avslutning av pensjonsordninger innregnes umiddelbart i totalresultatet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordninger som blant annet omfatter ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G og AFP.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Ved innskuddsbaserte pensjonsordninger begrenser konsernets forpliktelser seg til å innbetale spesifikke innskudd. Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Andre langsiktige ytelser som følge av tjeneste

Ferd har i tillegg til pensjonsordningene beskrevet over forpliktelser knyttet til fremtidige helseytelser for enkelte grupper av ansatte i USA.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Ferd har ytelsesordninger i flere land med varierende økonomiske forhold som vil påvirke forutsetningene som legges til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelser. Fastsettelsen av parametre er tilpasset forhold i det enkelte land. Diskonteringsrenten fastsettes som et veid gjennomsnitt av avkastningen på balansedagen på minst AA-ratede selskapsobligasjoner, eller statsobligasjoner i de tilfeller hvor det ikke er noe marked for AA-ratede selskapsobligasjoner. Det er benyttet statsobligasjonsrenten for norske ordninger. I den grad obligasjonen ikke har samme forfallstid som forpliktelsen, justeres diskonteringsrenten. Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring lagt til grunn. Fremtidig dødelighet er basert på statistikk og dødelighetstabeller (K2013).

Økonomiske forutsetninger i norske selskaper per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	2,70%	3,30%
Forventet lønnsvekst	3,25%	3,75%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	3,00%	3,50%

Intervall for økonomiske forutsetninger i utenlandske selskaper per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	1.1 - 4.52	2.00 - 4.10
Forventet lønnsvekst	0.00 - 3.75	0.00 - 1.00
Fremtidig forventet pensjonsregulering	0.00 - 1.75	0.00 - 0,60

PENSJONSFORPLIKTELSER**Avstemning av netto pensjonsforpliktelse mot balanse**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Pensjonsforpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 169	- 146
	417	973
Pensjonsfordringer for ytelsesbaserte pensjonsordninger	17 391	9 805
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 152	- 137
	026	168

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000

	2014	2013
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 56 988	- 51 737
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 556 128	- 617 516
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	- 613 116	- 669 253
Virkelig verdi av pensjonsmidler	461 090	532 085
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 152 026	- 137 168

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000

	2014	2013
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 1.1	669 253	539 091
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17 655	25 031
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	17 359	23 286
Demografiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	3 214	28 063
Økonomiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	70 510	- 40 622
Oppgjør pensjonsordninger	- 200 726	- 42 097
Avkorting av pensjonsordninger	- 15 612	- 48 907
Endring i pensjonsforpliktelsen ved kjøp/salg av datterselskap	9 167	191 228
Utbetalte ytelser	- 22 416	- 40 255
Arbeidsgiveravgift	73	1 148
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	64 639	33 287
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	613 116	669 253

Forventet utbetaling av pensjonsforpliktelsene

Beløp i NOK 1 000

	2014
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 1-5	203 581
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 6-10	201 686
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 11-20	198 957
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 21-30	8 892
Total ytelsespensjon til forfall	613 116

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000

	2014	2013
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 1.1.	532 085	337 068
Forventet avkastning på pensjonsmidler	13 317	15 976
Økonomiske estimatavvik på pensjonsmidlene	19 034	26 251
Bidrag fra arbeidsgiver	10 285	34 826
Administrasjonskostnader	- 1 604	- 1 681
Tilskudd fra ansatte	1 320	
Økning i pensjonsmidler ved kjøp av datterselskaper	8 297	157 744
Oppgjør	- 154 268	- 32 021
Utbetalte ytelser	- 18 535	- 34 896
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	51 159	28 818
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	461 090	532 085

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000

	Hvorav aktivt marked:	2014	2013
Egenkapitalinstrumenter	95 461	96 343	100 459
Statsobligasjoner	211 195	271 396	180 650
Bedriftsobligasjoner	4 915	58 276	78 653
Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld	361	4 279	57 814

Eiendomsinvesteringer	1 415	24 102	35 899
Bankinnskudd		1 602	21 415
Andre eiendeler	1 692	5 092	57 195
Sum pensjonsmidler	315 039	461 090	532 085

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	- 73 724	12 559
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	19 034	26 251
Skatteeffekt (se note 9)	2 098	- 3 627
Netto estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	- 52 592	35 183

PENSJONSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 28 071	- 24 824
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	131 120	100 442
Sum pensjonskostnader inkludert i årets lønnskostnad	103 049	75 618

PENSJONSKOSTNADER YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17 655	25 031
Tilskudd fra ansatte	- 1 320	
Avkorting av pensjonsordninger og planendringer	- 46 083	- 52 684
Arbeidsgiveravgift	73	1 148
Administrasjonskostnader	1 604	1 681
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i lønnskostnader	- 28 071	- 24 824

Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	17 359	23 286
Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 13 317	- 15 976
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i finanskostnader	4 042	7 310